

Agnieszka Olszańska

Motywowanie do ćwiczeń gry na instrumencie w czasie pandemii

W czasie pandemii rodzice mają przed sobą bardzo trudne zadanie. Często muszą pogodzić pracę on-line z pomocą dzieciom w nauce zdalnej i normalnymi domowymi obowiązkami. Tymczasem nauczyciele muszą przygotować się do zupełnie nowego sposobu prowadzenia lekcji. Poniżej zaproponowano podpowiedź, zarówno dla rodziców jak i dla nauczycieli, dotyczące motywowania uczniów dla regularnych ćwiczeń gry na instrumencie w czasie trwania stanu epidemii.

Podpowiedzi dla rodziców

1. **Dbaj o dobrą relację z dzieckiem** – zanim zaczniemy motywować dziecko do ćwiczenia na instrumencie, warto zadbać o polepszenie relacji z nim. Kiedy dzieci mają zaspokojoną potrzebę bliskości, czują się ważne dla swoich rodziców, chętniej ich słuchają i siadają do grania. W trakcie stanu epidemii rodziny są razem ze sobą prawie cały czas, a to często zwiększa liczbę konfliktów. Można potraktować je jako doskonałe okazje, by pomóc dzieciom w nauce radzenia sobie z emocjami. Warto też pomyśleć, w jaki sposób spędzić wspólnie czas. Gry planszowe to nauka współpracy, logicznego myślenia, radzenia sobie z przegraną lub wygraną, planowania kolejnych kroków, by osiągnąć cel... (w zależności od rodzaju gry). Wspólna gimnastyka, tańce, zumba, czy aerobik pomagają utrzymać kondycję fizyczną, wspierają rozwój motoryki dużej i koordynacji wzrokowo-ruchowej. Głośne czytanie wspiera rozwój wyobraźni, myślenia przyczynowo-skutkowego, rozumienie emocji i relacji społecznych (zwłaszcza przy omawianiu treści). Prace plastyczne rozwijają motorykę małą, dostarczają różnych wrażeń sensorycznych. Wspólne gotowanie to nauka samodzielności, planowania, realizowania swoich pomysłów i cieszenia się sukcesem (kiedy danie wyjdzie) lub wyciągania wniosków na przyszłość (przy kulinarnym niepowodzeniu). Oczywiście to tylko przykłady. Każda rodzina ma swoje ulubione sposoby spędzania czasu razem. W momencie, gdy dzieci tyle czasu spędzają przed telefonami lub komputerami, bo mają

lekcje online, nie polecamy wspólnego oglądania filmów, bajek czy seriali w ramach odpoczynku.

2. **Organizacja czasu** – zależy w znacznym stopniu od liczby dzieci w rodzinie, możliwości logistycznych (w tym dostępu do komputera lub smartfona) oraz grafiku zajęć on-line w szkole. Czasami warto usiąść z kartką i rozpisać plan na każdy dzień. Kiedy wiemy, o jakich porach dziecko ma luźniejszy czas (oczywiście zostawiając margines na chwile odpoczynku w ciągu dnia), ustalamy określony czas na ćwiczenie (niektórzy lepiej się skupiają o wcześniejszych porach, inni po południu, młodzież często wieczorem).
3. **Ograniczenie „rozpraszaczy”** – niektóre dzieci i młodzież lepiej uczą się w zupełnej ciszy, inne potrzebują muzyki w tle czy rozmów z kimś na dany temat. Podobnie jest z ćwiczeniem gry na instrumencie. Niektórzy potrzebują, by poćwiczyć np. w obecności rodzica, inni potrzebują być sami. Warto przygotować wcześniej instrument, nuty, pulpit, metronom (by ograniczyć marnowanie czasu na szukanie potrzebnych rzeczy w trakcie ćwiczenia). Następnie spróbować ustalić, co może rozproszyć uwagę – może dobrze jest schować wszelkie zabawki, gry, niepotrzebne aktualnie książki, smartfon, laptop, zabrać zwierzątko, młodsze rodzeństwo do innego pokoju...
4. **Pomoc techniczna z organizacją lekcji online** – w przypadku młodszych dzieci pomoc w obsłudze odpowiednich programów do nauki zdalnej jest bardzo potrzebna. Zawsze warto tu porozumieć się z nauczycielem i ustalić, w jaki sposób będą odbywać się zajęcia (na Skypie, Messengerze, Zoomie, innej platformie internetowej...) i dopasować je do możliwości danej rodziny.
5. **Kontakt z nauczycielem** – w czasie pandemii niezwykle ważne jest bycie w stałym kontakcie z nauczycielem. Poza ustalaniem formy zajęć, czasem potrzebne jest uzyskanie wskazówek co do pomocy dzieciom w codziennym ćwiczeniu.
6. **Wzbudzanie zainteresowania** – poza samymi lekcjami warto jest spędzić czas w domu, robiąc „mini-koncerty”, oglądając wspólnie nagrania koncertów muzyki klasycznej, opery, musicali... Chodzi o wspieranie dzieci w rozwijaniu zainteresowań muzycznych, niezależnie od nauki gry na danym instrumencie.

Podpowiedzi dla nauczycieli

1. **Wybór odpowiedniego narzędzia komunikacji** – zależy od technicznych możliwości ze strony nauczyciela i ucznia. Najczęściej wybierany jest Skype i Messenger, w przypadku starszych uczniów często większy sens ma wysyłanie swoich nagrań (audio z dobrą jakością dźwięku) i omawianie ich później chociażby przez telefon.
2. **Dbanie o relacje z uczniem** – stałe utrzymywanie kontaktu z uczniami jest niezwykle ważne, bo nauczyciel instrumentu to wielki autorytet. Badania pokazują, że dobre relacje są szczególnie ważne w przypadku uczniów szkoły muzycznej I stopnia¹. Poza prowadzeniem samej lekcji, warto czasem pytać uczniów o samopoczucie, jak sobie radzą z nauką w czasie pandemii, czy ćwiczą regularnie, jak spędzają czas wolny w domu.
3. **Ograniczanie wymagań** – błędem jest zakładanie, że skoro uczniowie pozostają w domu, to teraz mają o wiele więcej czasu na codzienne ćwiczenie i z tego powodu można więcej wymagać. Po pierwsze muszą też realizować obowiązek szkolny, a często ucząc się w domu, muszą poświęcić więcej czasu na naukę niż podczas chodzenia do szkoły. Po drugie nie każdy ma dobre warunki w domu do grania, zwłaszcza jeśli jest dużo domowników, a mało pokoi. Po trzecie lekcje instrumentu przez Internet nie są tak efektywne jak podczas bezpośredniego kontaktu z uczniem, więc warto zmodyfikować repertuar, np. wybrać utwory prostsze do zgrania z nagrany akompaniamentem, mniej skomplikowane technicznie, ograniczyć granie w duecie z uczniem (ze względu na opóźnienia w transmisji obrazu i dźwięku przez Internet).
4. **Ustalenie planu codziennego i tygodniowego ćwiczenia w trakcie kwarantanny** – aby ćwiczenie uczniów było skuteczniejsze, warto im przedstawić konkretny plan codziennego grania na cały tydzień. Uczniowie powinni wiedzieć, ile powinni poświęcić czasu na granie, co jest najistotniejsze, w jaki dokładnie sposób mają coś ćwiczyć.

---

¹ J.W. Davidson, J.A. Sloboda, D.G. Moore i M.J.A Howe, *Characteristics of Music Teachers and the Progress of Young Instrumentalists*. „Journal of Research in Music Education”, 1998, nr 46, s. 141-160.

5. **Wzbudzanie zamiłowania do muzyki** – to świetny czas na podrzucanie uczniom filmików z nagraniami wybitnych muzyków, stron z informacjami o danym instrumencie, lekcjami mistrzowskimi, ciekawostkami (np. niektórzy muzycy nagrywają w domu wszystkie partie utworu kameralnego i potem zgrywają razem w jeden utwór).
6. **Zaakceptowanie sytuacji** – lekcje on-line nie zastąpią tych w realnym świecie. Sytuacja pandemii może rodzić poczucie frustracji. Warto próbować nabrać wewnętrznego dystansu do tej sytuacji i poczucia, że postępy uczniów mogą być wolniejsze i to jest normalne. To wynika z sytuacji, a nie z braku umiejętności uczenia.

Bibliografia

- [1] Jane W. Davidson, Derek G. Moore, John A. Sloboda, Michael J. A. Howe
Characteristics of Music Teachers and the Progress of Young Instrumentalists.
„Journal of Research in Music Education”, 1998, nr 46, s. 141-160.